

Fagbilag

Omsorg og Sundhed

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Det faglige tema omfatter elementer fra beskæftigelsesområder, der relaterer til omsorg, sundhed og pædagogik.

Der arbejdes med omsorgs- og sundhedsaktiviteter for relevante målgrupper (børn/unge/ældre).
Der arbejdes med afgrænsede områder, så autentisk og eksemplarisk som muligt.

Undervisningen kendetegnes ved en blanding af autentisk interaktion med målgruppen og tilegnelse af baggrundsviden/teori.

Centrale elementer i det faglige tema er:

- omsorgsrollen
- sundhed og sundhedsfremme
- psykologi og pædagogik
- kommunikation
- observation og refleksion
- hygiejne
- arbejdsmiljø.

1.2 Formål

Formålet med det faglige tema er, at eleven opnår kendskab til, erfaringer med og forståelse for et afgrænset område inden for temaet. Desuden skal det faglige tema bidrage til elevens forudsætninger for at træffe valg om uddannelse og erhverv.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Undervisningen på introducerende niveau tilrettelægges med udgangspunkt i elevens forudsætninger og i overensstemmelse med de mål, der fremgår af elevens uddannelses- og forløbsplan. Undervisningen på introducerende niveau skal give eleven konkret og praktisk introduktion til det faglige tema og give eleven faglige forudsætninger for at indgå på et undervisningsniveau.

Undervisningens mål relaterer til præstationsstandarderne FGU 1-3:

FGU præstationsstandarder

FGU niveau 1	FGU niveau 2	FGU niveau 3
<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medvirke til omsorgs-/ sundhedsaktiviteter i et professionelt miljø i kendte situationer og under vejledning • udvise interesse for og vilje til at udvikle faglige, sociale og personlige kompetencer med relevans for den aktuelle omsorgs-/ sundhedsaktivitet. 	<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • med begyndende selvstændighed og ansvarlighed gennemføre omsorgs-/ sundhedsaktiviteter i et professionelt miljø i kendte situationer eller kan udføre mere komplicerede omsorgs-/ sundhedsaktiviteter under vejledning • med begyndende selvstændighed sætte sig ind i forhold, der har betydning for den aktuelle omsorgs-/ sundhedsaktivitet. 	<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planlægge og gennemføre omsorgs-/ sundhedsaktiviteter i et professionelt miljø i en rutinemæssig eller kendt situation, alene og i samarbejde med andre • selvstændigt sætte sig ind i forhold, der er nødvendige for den aktuelle omsorgs-/sundhedsaktivitet, og kan kommunikere med andre derom • udvise fleksibilitet og omstillingsevne.

Præstationsstandarderne angiver den kompleksitet, ansvar og selvstændighed, som eleven skal kunne udvise inden for viden, færdigheder og kompetencer, når eleven har opnået niveauet.

Eleven har viden om:

- den professionelle omsorgsrolle, herunder tavsheds-, underretnings- og omsorgspligt
- generelle omsorgs- og sundhedsbegreber
- udvalgte psykologiske og pædagogiske begreber
- kommunikation og konflikthåndtering
- grundlæggende hygiejneprincipper
- arbejdsmiljøforhold inden for fagområdet
- uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder inden for fagområdet.

Eleven har færdigheder i at:

- udføre praktiske opgaver og aktiviteter, hvor omsorg, sundhed og pædagogik er i fokus
- kommunikere med målgruppen på en respektfuld og anerkendende måde
- bruge konflikthåndteringsredskaber i praksis
- observere og reflektere over praksis
- anvende relevant fagsprog i den faglige kommunikation
- følge grundlæggende hygiejneprincipper
- bruge sin krop hensigtsmæssigt i udførelsen af aktiviteter.

Eleven har kompetencer i at kunne:

- udvise empati og nærvær i den professionelle kontakt
- situationsbestemme og målrette kommunikationen
- planlægge, udføre og evaluere relevante aktiviteter
- reflektere over egen praksis
- tilpasse personlig hygiejne og fremtræden i forhold til situationen
- tage hensyn til egen og andres sikkerhed i opgaveløsningen.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen tager udgangspunkt i autentiske opgaver inden for omsorg, sundhed og pædagogik. På baggrund af opgaverne undervises der i relevante emner og problemstillinger på et grundlæggende niveau.

Undervisningen følger i øvrigt de generelle didaktiske principper for FGU.

3.2 Undervisnings- og arbejdsformer

Arbejdet tilrettelægges helhedsorienteret og i relevant omfang i samspil med andre fag. Arbejdsformerne skal bestå af ca. 2/3 værkstedsarbejde eller arbejde i en virksomhed og ca. 1/3 teoretisk undervisning. Værkstedsarbejdet og den teoretiske undervisning skal i videst muligt omfang integreres. Der arbejdes med en vekselvirkning mellem autentisk praksis og teori.

Undervisningen er organiseret i hold- og arbejdsfællesskaber og bygger på øvelse og praktisk arbejde.

Læring opnås eksempelvis gennem udførelse af aktiviteter, så vidt muligt i en autentisk praksis.

3.3 It

It og digitale teknologier skal inddrages i det faglige tema, så undervisningen afspejler digitaliseringen i det arbejds- og skoleliv, som eleven skal være en del af.

It skal indgå som fagligt og didaktisk redskab med henblik på, at eleverne opnår digitale kompetencer og færdigheder inden for temaet samt digital dannelse.

It integreres overalt i undervisningen, hvor det er relevant. Eksempelvis til dokumentation og synliggørelse af elevernes arbejde og refleksioner, under hensyntagen til tavshedspligt, datasikkerhed, personfølsomme data og etiske retningslinjer.

3.4 Samspil med almene fag

Dele af undervisningen skal tilrettelægges med henblik på at styrke elevens færdigheder i minimum dansk og matematik. Samspillet med andre fag skal planlægges under hensyntagen til de faglige mål. Der skal sikres samspil mellem det faglige tema og dansk, matematik og PASE. Andre fag og faglige temaer kan inddrages. Samspillet med de almene fag skal understøtte, at opgaveløsning i forbindelse med produktion, virksomhedspraktik og erhvervstræning i størst muligt omfang skal være udgangspunkt for teoretisk undervisning i de almene fag. Denne undervisning skal i størst muligt omfang foregå i direkte relation til opgaveløsningen i værkstedet eller praktikken.

3.5 Sproglig opmærksomhed

Mundtligt og skriftligt sprog indgår som en del af det faglige tema. Undervisningen skal sikre sproglig udvikling i form af faglig læsning og skrivning. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleven introduceres mundtligt og skriftligt til fagets ord og metoder.

Undervisningen skal støtte eleven i udvikling af grundlæggende strategier til at læse, forstå og formidle tekster af relevans for fagområdet.

Eleven skal føres fra hverdagssproget over i fagsproget.

4. Evaluering/dokumentation

4.1 Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering af elevens deltagelse og læring samt af undervisningen er at sætte fokus på at motivere og styrke elevens oplevelse af at gøre fremskridt og mestre det faglige tema.

Evalueringen skal omfatte:

1. *Elevens læring og udvikling, herunder*
  - viden, færdigheder og kompetencer
  - arbejdsindsats
  - engagement og interesse for det faglige tema
  - ansvar og selvstændighed i undervisningen.

Evalueringen skal ligeledes omfatte en dialog med eleven om uddannelses- og beskæftigelsesvalg set i relation til elevens udbytte af forløbet.

Til at understøtte en dialog mellem eleven og læreren skal der være et værktøj, som synliggør elevens progression. Værktøjet tager afsæt i de mål, der gælder for det faglige tema.

2. *Undervisningens form og indhold*

Undervisningens form og indhold evalueres gennem samtale med eleven under arbejdet på værkstedet, ved vejledningssamtaler samt i klassen/gruppen. Evalueringen skal danne baggrund for eventuelle justeringer af undervisningens indhold og af undervisnings- og arbejdsform.

4.2 Faglig dokumentation/afsluttende standpunktsbedømmelse

Elevens niveaumæssige indplacering (introducerende niveau, FGU1, FGU2 eller FGU3-niveau) fremgår af elevens forløbsplan. Forløbsplanens angivelse af elevens niveau justeres i overensstemmelse med, at eleven opnår et højere niveau.

På baggrund af forløbsplanen arbejder eleven og lærerne systematisk med dokumentation af elevens læring med henblik på at fastholde og synliggøre progression.

Den faglige dokumentation anvendes i forbindelse med evaluering af elevens udvikling og læring, samt i forbindelse med standpunktsbedømmelse, hvis eleven afslutter det faglige tema på niveau 1 eller 2.

Eleven udarbejder løbende i uddannelsestiden produkter, som dokumenterer elevens arbejde med faget. Produkterne tager udgangspunkt i undervisningen og de faglige mål, og indeholder faglige emner og problemstillinger fra omsorgs- og sundhedsområdet samt det pædagogiske område. Læreren kommenterer produkterne, hvorefter eleven har mulighed for at kvalificere dem.

Produktet kan eks. bestå af: foto- og filmdokumentation, cases, artikler, notater, opgaver m.m. Produkterne kan både være fysiske eller digitale. Produktet skal demonstrere viden om grundlæggende fagsprog, og redegøre for enkle faglige begreber og problemstillinger. Ved valg af dokumentation skal der lægges vægt på, at dokumentationen kan vise elevens viden om og færdigheder i grundlæggende arbejdsmetoder og anvendelse af eventuelle tilhørende redskaber.

Dokumentationen samles i en arbejdsportfolio, som danner grundlag for udarbejdelsen af en præsentationsportfolio til brug ved prøven.

De nærmere krav og rammer for den faglige dokumentation fastsættes på institutionsniveau.

Elevens faglige dokumentation indgår som bedømmelsesgrundlag. Endvidere bedømmes eleven på baggrund af sin præstation i undervisningen.

Der gives afsluttende standpunktsbedømmelse, hvis eleven afslutter det faglige tema på niveau 1 eller 2.

Ved standpunktsbedømmelsen lægges der vægt på, at eleven:

FGU niveau 1

- kan medvirke til omsorgs- og sundhedsaktiviteter, samt vise interesse herfor
- udviser vilje og interesse for at udvikle empati og nærvær i den professionelle kontakt
- viser viden om tavshedspligt, underretningspligt og omsorgspligt
- udviser relevant situationsbestemt kommunikation
- viser interesse for forskellige beskæftigelsesmuligheder og tværfagligt samarbejde inden for fagområdet
- viser viden om grundlæggende hygiejneprincipper
- viser vilje og interesse for at følge de arbejdsmiljømæssige anbefalinger, der anvises i en given situation.

FGU niveau 2

- med begyndende selvstændighed, kan inddrage faglige overvejelser i planlægningen og udførelsen af omsorgs- og sundhedsaktiviteter
- udviser nærvær og empati i den professionelle kontakt
- i et tværfagligt samarbejde og under vejledning, kan reflektere over observationer og handle på etiske dilemmaer
- viser begyndende refleksion over egen praksis
- følger de grundlæggende hygiejniske principper
- bruger sin krop hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsmiljø og sikkerhed
- har viden om beskæftigelsesmuligheder og forståelse for de forskellige faggrænser.

Bedømmelsen "bestået/ikke bestået" anvendes.

4.3 Afsluttende prøve/prøveformer

Portfolioprøve

Ved undervisningens afslutning udarbejder eksaminanden med udgangspunkt i arbejdsportfolien en præsentationsportfolio. Præsentationsportfolien skal indeholde dokumentation for eksaminandens arbejde med to eller flere forskellige emner fra omsorgs- og sundhedsområdet.

Præsentationsportfolien skal indeholde dokumentation af processer og produkter, som dokumenterer eksaminandens arbejde med det faglige tema og aktuelle resultater heraf, herunder dokumentation af eventuelt konkret udarbejdede fysiske produkter.

Læreren fastsætter de nærmere rammer for udformning, indhold og omfang af præsentationsportfolien.

Læreren godkender præsentationsportfolien.

Præsentationsportfolien udarbejdes individuelt og fremsendes til censor forud for prøven. Indeholder portfolien fysiske produkter, der ikke kan fremsendes til censor, informeres censor om disse ved vedlagt beskrivelse, billeddokumentation eller anden form for information om produktet.

Der afholdes en mundtlig prøve á 30 minutters varighed pr. eksaminand, inklusive votering.

Præsentationsportfolien danner udgangspunktet for den faglige dialog ved eksaminationen. Eksaminationen starter med eksaminandens fremlæggelse af sin præsentationsportfolio. Ved fremlæggelsen inddrages aktuelle og relevante faglige emner og problemstillinger.

4.3.1 Eksaminationsgrundlag

Eksaminandens præsentationsportfolio udgør eksaminationsgrundlaget.

4.3.2 Bedømmelsesgrundlag

Bedømmelsesgrundlaget er eksaminandens mundtlige præstation og præsentationsportfolio.

4.3.3 Bedømmeskriterier

FGU niveau 3

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminanden opfylder de faglige mål. Ved bedømmelsen lægges der vægt på, at eksaminanden:

- selvstændigt kan planlægge og gennemføre omsorgs- og sundhedsaktiviteter for en kendt målgruppe og/eller i kendte omgivelser, på baggrund af faglige overvejelser
- selvstændigt kan udvise empati og nærvær i den professionelle kontakt
- reflekterer over egen praksis
- selvstændigt men i et tværfagligt samarbejde, kan reflektere og handle på observationer og etiske dilemmaer
- selvstændigt kan tilpasse aktiviteter ud fra faglige og hygiejnemæssige overvejelser
- er i stand til, i kendte situationer, at forholde sig til om arbejdet foregår sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Bedømmelsen gives på baggrund af en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation og præsentationsportfolien, med vægt på den mundtlige præstation.

Eksaminandens præstation bedømmes bestået/ikke bestået.